

POLISH SCIENCE JOURNAL

ISSUE 7(40)

INTERNATIONAL SCIENCE JOURNAL

WARSAW, POLAND
Wydawnictwo Naukowe "iScience"
2021

Печеряга Світлана Володимирівна
к.мед.н., асистент кафедри акушерства, гінекології та перинатології
Буковинський державний медичний університет
(Чернівці, Україна)

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНОМУ ВУЗІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Анотація. У статті розглянуті питання особливостей дистанційного навчання в медичній освіті. Обґрунтовані недоліки і переваги застосування даного методу навчання в умовах пандемії Covid-19. Зроблено висновок про те, що студенти-медики, крім теоретичних знань потребують формування клінічного мислення та достатнього рівня володіння практичними навичками та вміннями. Дистанційне навчання – це перспективна форма організації навчання, яка потребує подальшого дослідження й аналізу.

Ключові слова: дистанційне навчання, пандемія, студенти, середовище Moodle.

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ В МЕДИЦИНСКОМ ВУЗЕ В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы особенностей дистанционного обучения в медицинском образовании. Обоснованы недостатки и преимущества применения данного метода обучения в условиях пандемии Covid-19. Сделан вывод о том, что студенты-медики, кроме теоретических знаний требуют формирования клинического мышления и достаточного уровня владения навыками и умениями. Дистанционное обучение – это перспективная форма организации обучения, которая требует дальнейшего исследования и анализа.

Ключевые слова: дистанционное обучение, пандемия, студенты, среда Moodle.

DISTANCE LEARNING IN MEDICAL HIGHER EDUCATION IN A PANDEMIC CONDITION

Summary: The article considers the issues of distance learning in medical education. Substantiated disadvantages and advantages of using this method of training in a pandemic Covid-19. It is concluded that medical students, in addition to theoretical knowledge, need the formation of clinical thinking and a sufficient level of mastery of practical skills and abilities. Distance learning is a promising form of learning organization that requires further research and analysis.

Keywords: distance learning, pandemic, students, Moodle environment.

У міжнародній практиці система дистанційного навчання має широкий діапазон використання в організаціях освіти різних країн [5]. Сьогодні внаслідок різноманітності видів комунікацій відбувається поступова заміна традиційних форм навчання на телекомунікаційні засоби, які здійснюють доставку основного досліджуваного матеріалу і забезпечують інтерактивне спілкування між викладачами та учнями [6]. Медична освіта відрізняється від інших видів освіти тим, що не представляється можливим в повній мірі

освоїти практичні та клінічні навички в дистанційній формі. Дистанційне навчання в медичній освіті не є новою тенденцією і його впровадження було мінімальним, але його актуальність стала значущою в умовах пандемії з початку 2020 року.

У умовах оголошеної самоізоляції, в березні 2020 року, ми виявилися в складній ситуації, коли в найкоротші терміни було необхідно освоїти і впровадити дистанційні технології в навчальний процес, забезпечивши при цьому досить високий рівень освоєння навчального матеріалу і об'єктивну, комплексну оцінку компетенцій учнів з використанням дистанційних технологій шляхом створення комунікацій для впровадження дистанційних освітніх технологій, забезпечення ресурсами інформаційних систем і вибором методик проведення лекцій і практичних занять. Також було важливо визначити адекватні форми проведення, методики оцінювання компетенцій і контролю їх якості. Саме контроль і оцінка якості, на нашу думку, є найбільш важливою завданням при використанні будь-якої освітньої технології [2, 4].

Швидко освоїтися змогли викладачі, які мали навик роботи з комп'ютером, досвід дистанційної роботи зі студентами та спеціалізовану бібліотеку навчального матеріалу. Але навіть для підготовлених викладачів переклад всього навчального процесу в стислі терміни в дистанційний формат виявився досить складним [2].

Всі співробітники вищих навчальних закладів перейшли на віддалену роботу, однак це не відбилося на якості подання навчального матеріалу для студентів. З допомогою інтернет платформ ZOOM, MSTeams, Webex і інших способів web-зв'язків викладачі взаємодіють зі студентами в умовах дистанційного навчання. Викладачі Буковинського державного медичного університету проводять онлайн заняття за допомогою платформи Google Meet.

Дана програма зручна і легка в використанні для дистанційного освіти, конференцій. За допомогою цієї системи можна проводити як індивідуальні, так і групові практичні заняття, лекції, відеоконференції. Студент може приєднатися до онлайн конференції через комп'ютер, ноутбук, планшет, навіть з телефону, що є досить зручним [4].

Викладач має можливість спілкуватися зі студентами за допомогою веб-камери, проводити дискусію, демонструвати свій екран в реальному часі, використовувати показ відео, слайдів презентацій PowerPoint, текстових документів, малюнків, схем, діаграм, таблиць, проводити показ віртуальних додатків.

Також в навчальному процесі широко застосовується віртуальне навчальне середовище Moodle. Moodle - це аббревіатура від англійського слова Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модульна об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) [1]. Протягом останніх десятиліть система дистанційного навчання Moodle займає все більш міцні позиції в усіх сферах освітньої діяльності. У навчальному процесі самостійна дистанційна освіта проникла у викладацьку діяльність і активно використовується для підготовки конкурентоспроможних фахівців та створенні умов для формування професійних якостей і розвитку особистості, яка здатна адаптуватися до сучасних соціальних і економічних перетворень [3, 4].

У нашому навчальному закладі на даний час студенти навчаються з використанням системи дистанційного навчання Moodle з різних дисциплін. Безумовно, для дистанційного навчання необхідно активне використання ресурсів інтернету [1].

Середовище Moodle включає в себе силабуси, тематичні плани практичних занять, лекцій, презентації лекційного матеріалу, конспекти практичних занять, якісні презентації з використанням слайдів, ілюстрацій, а також відеоматеріали до кожної теми практичних занять. Використання Moodle на кожному занятті повинно бути доцільним і методично обгрунтованим.

У процесі вивчення дисципліни найбільш поширеним сьогодні є використання комп'ютерного тестування для контролю знань студентів. У Moodle викладачами розроблені необхідні умови тестування, що дозволяє об'єктивно оцінити знання студента, виключаючи суб'єктивні чинники.

Використання студентами порталу дистанційного навчання Moodle позитивно впливає на підвищення рівня знань і на формування професійних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців.

Вищим медичним школам необхідно приділяти особливу увагу ресурсам для постійного контролю, управління і підвищення якості медичної освіти.

Впровадження інформаційних і комунікаційних технологій в підготовку майбутнього медичного персоналу створює нову основу з комплексом опцій для контролю і управління якості навчальних процесів і автоматизації цих процесів. Ці технології безумовно і без альтернативи забезпечують гнучке та сучасне навчання. Разом з пошуком нових підходів у викладанні та навчанні вони можуть привести до створення нової моделі медичної освіти, яка б адекватно реагувала на сучасну динамічну реальність.

Специфіка дистанційного навчання накладає свій відбиток на технології, що використовуються. Перш за все, це пов'язано з роллю викладача в навчальному процесі. Якщо раніше в традиційній системі освіти викладач займав центральне місце як інтерпретатор знань, тепер ж, в умовах інформатизації, це місце все більш і більш належить студенту, який самостійно набуває знання з різних джерел.

У даних умовах викладач виступає як координатор, допомагаючи студенту здобувати знання і застосовувати їх на практиці. предметом турботи викладача є вибір методів і технологій для реалізації своєї діяльності. І головну роль тут відіграють методи активного і розвиваючого навчання.

Ефективність будь-якого виду навчання на відстані залежить від взаємодії викладача і студента, від зворотного зв'язку між викладачем і студентом, від педагогічних технологій, які при цьому використовуються і розроблених методичних матеріалів. Успішність дистанційного навчання у великій мірі залежить від організації та методичної якості використовуваних матеріалів, а також від керівництва, майстерності педагогів, що беруть участь у цьому процесі [5, 7].

На початку дистанційної форми навчання у студентів, і у викладачів не було достатніх навичок для організації ефективного спілкування, комунікації за допомогою інформаційних технологій.

В умовах пандемії студенти медичного університету відчували психологічний дискомфорт від того, що вони не мали можливості надовго залишати гуртожитки,

квартири, моральний дискомфорт від відсутності особистого контакту зі студентами своєї групи, і викладачами.

Викладачі, також відчували дискомфорт від ненормованого робочого дня, від перебудови свого особистого графіка, від необхідності швидкого освоєння сучасних комп'ютерних технологій, від відсутності стабільного інтернету, який часто перериває практичні заняття та лекції, від швидкого завантаження завданнями і необхідністю наповнення дисципліни додатковими дидактичними матеріалами для студентів.

Але потім психологічний дискомфорт пройшов, і викладачі і студенти стали все краще і впевненіше працювати і навчатися в даних умовах.

Досвід дистанційного навчання дозволяє відзначити переваги і недоліки онлайн навчання.

Недоліки онлайн навчання [3]:

1. Низька швидкість Інтернету. Швидкість відео під час відеотрансляції може залежати від різних чинників: від місця проживання студента, кількості осіб, які підключені до платформи, від оператора, який надає відповідну послугу. Таким чином, студент може пропустити частину відео-трансляції або ж не може підключитися до неї зовсім.

2. Відсутність прямого контакту між викладачем і студентом. Під час звичайних занять викладач може робити записи на дошці, щоб детально пояснити тему, показати плакати, використати манекени. Під час онлайн навчання викладач, в кращому випадку, може показати написане через камеру, але в підсумку можна втратити час через швидкість Інтернету або інші «бар'єри».

3. Прихильність до фізичної локації може впливати на ефективність навчання. Студентам доводиться годинами сидіти перед екраном ноутбука, комп'ютера, або телефона, в результаті чого, може з'явитися швидка втомлюваність. Віддалене навчання також робить студента залежним від технічних засобів.

Переваги онлайн навчання [3]:

1. Доступність. Викладач зв'язується зі студентами, коли виникне в цьому необхідність, за заздалегідь узгодженим розкладом зустрічей, навіть якщо студент перебуває за межами країни, що ефективно у дистанційному навчанні іноземних студентів. Онлайн-заняття в прямому ефірі не сильно відрізняються від звичних зустрічей з викладачем в аудиторії, і одночасно можна бачити презентацію, задавати запитання, спілкуватися з іншими студентами. Навчання можна проводити з будь-якого місця, але при цьому завжди потрібно виглядати професійно.

2. Гнучкість. У процесі дистанційного навчання більшу частину матеріалу студенти освоюють самостійно, відповідно студент вільний вибирати сам свій чау для навчання. Така форма навчання добре поєднується з роботою і легко підлаштовується під будь-який робочий графік.

3. Економія грошей і часу. Дистанційна освіта дешевша очного навчання. Не потрібні додаткові витрати на поїздки і харчування. Крім транспортних і матеріальних витрат, дистанційна освіта дозволяє зберегти багато вільного часу.

4. Додаткові знання. В умовах дистанційного навчання студентам доводиться опрацьовувати велику частину матеріалу самостійно, внаслідок чого він може вибрати різні джерела для вивчення інформації.

5. Розвиток самодисципліни. Дистанційне навчання вимагає від студентів сильної мотивації, жорсткої самодисципліни.

6. Відтворюваність занять. Переваги онлайн навчання для викладачів полягають в тому, що презентації, тести, відео, чати, ефір можна переглядати багаторазово.

Висновок. Слід зазначити, що в здобуваючи професію лікаря, дистанційні форми навчання не можуть замінити очні практичні заняття, де у студентів проходить клінічне навчання, так як не всі можливості навчання можна замінити комп'ютерним моделюванням. У зв'язку з цим постає проблема раціонального поєднання традиційного і дистанційного навчання, що є досить актуальним в умовах пандемії. Студенти-медики, крім теоретичних знань потребують формування клінічного мислення та достатнього рівня володіння практичними навичками та вміннями. Робимо висновок, що дистанційне навчання – це перспективна форма організації навчання, яка потребує подальшого дослідження й аналізу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Авдєєв О.В. Використання дистанційної системи MOODLE для оптимізації навчального процесу у вищій школі / О.В. Авдєєв // Медична освіта. – 2015. – №1. – С. 6–8.
2. Бачурін Г.В. Дистанційне навчання – як виклик часу під час пандемії COVID-19 / Г.В. Бачурін, С.С. Ломака, Ю.С. Коломоєць // Урологія. – 2020. – Т. 24, № 3. – С. 257–258.
3. Вовдюк Л.В. Дистанційне навчання: [переваги та недоліки навчання в Інтернеті] / Л.В. Вовдюк // Безпека життєдіяльності. – 2018. – №3. – С. 16-17.
4. Дистанційне навчання як альтернатива безперервної освіти в умовах пандемії COVID-19 / Л. Д. Тодоріко, І.О. Семянів, О.В. Підвербецька [та ін.] // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція. – 2020. – №4. – С. 98–104.
5. Мельничук І. М. Реальність та перспективи впровадження на сучасному етапі дистанційного навчання у сферу охорони здоров'я / І.М. Мельничук, С.О. Ястремська // Медична освіта. – 2016. – №3. – С. 17–20.
6. Романова Ю.Г. Дистанційне навчання у вищій медичній освіті / Ю.Г. Романова, В. В. Бабієнко // Медична освіта. – 2015. – №1. – С. 96–98.
7. Alsoud A.R. The Impact of COVID-19 Pandemic on Student's E-Learning Experience in Jordan / A.R. Alsoud, A.A. Harasis // J. Theor. Appl. Electron. Commer. Res. – 2021. - №16. - P. 1404–1414.